

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Харківська державна академія фізичної культури
Львівський державний університет фізичної культури імені
Івана Боберського
Глухівський національний педагогічний університет ім. Олександра
Довженка
London Metropolitan University (Університет Лондон Метрополітен)
Університет Миколи Коперника (Республіка Польща)**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю

01 грудня 2023 року

CURRENT ISSUES OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS

collection of materials of the IV All-Ukrainian Scientific and Practical
conferences with international participation

December 01, 2023

Полтава, 2023

Давидко С. Г., студент групи 602-ФС,
*Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;*
Синиця Т. О., к.фіз.вих., доцент
*Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТРЕНЕРА З ВОЛЕЙБОЛУ

Робота спортивного тренера є однією з найбільш своєрідних і специфічних видів людської діяльності. Її специфічність відбувається, насамперед, із самого характеру та змісту спорту взагалі і в кожному його вигляді, зокрема. Орієнтування на досягнення кінцевого результату («перемога будь-якою ціною»), дуже сильна залежність (моральна, соціальна і матеріальна) як тренера, так і спортсменів. Перемога на великих, престижних змаганнях часто визначає всю «стратегію, філософію та моральні принципи діяльності тренера [2].

Складність роботи тренера (особливо у командних видах спорту) полягає також у тому, що об'єктом діяльності тренера є і окрема, індивідуально своєрідна особистість гравця та команда в цілому, в якій мають бути інтегровані та максимально ефективно використані особливості та переваги гравців, гранично сконцентрованих на досягненні командної цілі. За таких умов сама специфіка роботи тренера вимагає від нього відповідних педагогічних та психологічних знань та навичок, особистісної спрямованості на ці розділи його роботи [1].

Сутність тренерської діяльності в тому, що вона містить багато різноманітних і найчастіше суперечливих ролей, грати які не так просто. Це вимагає від тренера постійного контролю та сильного бажання вчитися. З кожним зі своїх гравців тренер грає кілька ролей. Найбільш важливими з них є ролі вчителя, керівника-лідера та організатора [4].

Як викладач, тренер представляє гравцям нові прийоми гри з волейболу та іншу інформацію. Процес навчання буде ефективним, якщо тренер добре знає свій вид спорту, всі його особливості та нюанси, а також володіє достатньою кількістю методик, щоб передати ці знання. Він також повинен знати, що процес освоєння нового у кожного гравця проходить з різною швидкістю, і це слід враховувати у практиці навчання.

Як керівник та лідер, тренер повинен встановлювати своїм гравцям реальні цілі. Впевненість гравців у реальності досягнення поставлених задач грає сильну мотивуючу роль. Як лідер тренер є для гравців зразком для наслідування, його поведінка та відношення має величезний вплив на них, показуючи модель очікуваної від них поведінки [3].

Як організатор тренер створює умови для повного розвитку спортсменів і як гравців, і як особи, усуваючи всі перешкоди на цьому шляху. Ця роль вимагає від тренера ретельного планування та підготовки, продумування всіх організаційних деталей та повної впевненості у наявності необхідної підтримки виконання завдання. Спорт існує для спортсмена, та тільки будучи ефективним викладачем,

лідером та організатором, тренер зможе надати сильний і позитивний вплив на своїх гравців [1].

На першому, початковому рівні навчання він несе повну відповідальність за підтримку протягом усієї спортивної кар'єри гравців системи спортивних цінностей та духу справедливої гри. Здатність тренера встановлювати і підтримувати ці цінності залежить від трьох факторів [2]:

- як добре він розуміє і твердо дотримується принципів «справедливої гри»;
- як добре він розуміє причини участі своїх вихованців у спортивному житті;
- як добре він розуміє різні підходи до тренування.

Чим більше тренер знає щодо цих факторів, тим краще він зможе зрозуміти та сформулювати свій власний підхід до тренування. Зокрема, можна бачити, як цей підхід впливає на щоденні тренування та як тренер може змінюватися залежно від ситуації та у часі.

Література

1. Волейбол: навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю / В. В. Туровський, М. О. Носко, О. В. Осадчий, С. В. Гаркуша, Л. В. Жула. К., 2009. 138 с.
2. Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки (на прикладі командних ігрових видів спорту): навч. посібник. Вінниця: «Планер», 2014. 616 с.
3. Міщук Д. М., Сироватко З. В., Абрамов С. А., Томашевський Д. В., Довгопол Е. П. Фізичне виховання. Волейбол: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра; КПІ ім. Ігоря Сікорського. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 129 с.
4. Тучинська Т. А., Руденко Є. В. Волейбол: навчально-методичний посібник. Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2014. 76 с.

Караван Є. В., асистент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
Зачевило І. В., асистент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

РОЗВИТОК ТАКТИЧНИХ ПОНЯТЬ ГРИ У МІНІ-ФУТБОЛ (ФУТЗАЛ) У ЗВО

Гра в міні-футбол (футзал) – це спортивна гра, заснована на безпосередньому контакті з суперником в межах, дозволених правилами, спрямована на досягнення високих спортивних результатів у міні-футболі, крім фізичної та технічної підготовки, гравці повинні мати достатньо високий рівень теоретичних знань. Вибір тактики гри залежить від ряду факторів, обумовлених внутрішніми і зовнішніми умовами.